

NĚKTERÉ POZNATKY A ZKUŠENOSTI Z VŠČ

V únoru tohoto roku bylo uskutečněno s příslušníky stálého stavu VA AZ velitel-sko-štabní cvičení na mapách s výjezdem do terénu na téma „Příprava první útočné operace vševojskové armády na počátku války, a její vedení za použití konvenčních vysoce přesných zbraní“.

Cvičení proběhlo ve dvou obdobích:

1. období — plánování útočné operace na počátku války (v trvání 44 hodin),

2. období — vedení operace za použití konvenčních vysoce přesných zbraní (v trvání 34 hodin).

Výchozí situace stran odpovídala soudobým mírovým podmínkám vojsk NATO a států Varšavské smlouvy, při čemž „Západní“ uplatňovali ve vývoji vojenskopolitické situace ve světě politiku nebezpečného zvyšování napětí a konfrontace se zeměmi socialistického společenství.

Plně byla brána v úvahu situace, že „Západní“ pokračují v plnění plánu rozmístování řízených střel s plochou dráhou letu, řízených střel Pershing-2 a ve výzkumu protiraketových systémů s prvky umístěnými v kosmu.

Naproti tomu „Východní“ dávali přednost jednání o otázkách důležitých pro mírovou budoucnost světa. Avšak vzhledem ke kvalitativním změnám ve výzbroji a způsobech vedení bojové činnosti bylo na-

řizeno Hlavním velením nově zpracovat dokumentaci k vedení prvních obranných a útočných operací.

Plnění tohoto úkolu mělo specifické požadavky, které musel cvičící štáb armády brát plně v úvahu. Šlo především o:

— různé varianty zahájení agrese nepřitelem,

— řešení zaujetí operační sestavy a vytváření úderných uskupení vzhledem k možné překvapivé agresi ve variantách, a to buď přímo z mírových posádek, prostorů soustředění po bojovém poplachu nebo po zaujetí výchozího prostoru pro útok, přičemž dodržet zásadu vedení operace bez většího a složitějšího přeskupení vojsk,

— otázky zvyšování úsilí vojsk v závislosti na postupném dosahování plné bojové pohotovosti, což znamená včas, na základě vývoje situace, posilovat hoto-vostní síly a bojové prostředky raketového vojska, PVO, letectva a jejich vyvezení do prostorů bojového rozmístění, v blízkosti míst stálé dislokace, zejména těch, které se zúčastní prvního jaderného úderu frontu nebo úderu na cíle prvního pořadí,

— efektivní použití, v souladu s cílem operace, výsadkových úderných útvarů (jednotek) a vzdušných výsadků, jakož i cílevědomé a včasné, přitom překvapivé

zasazení operační manévrovací skupiny do sražení.

Je zřejmé, že tyto požadavky na přípravu a plánování prvních operací jsou vysoce náročné na úroveň připravenosti, organizaci a metodiku práce velitelů a štábů v přípravném období. Zkušenosti potvrdily, že za takto vytvořené situace je nutné na přípravu operace v plném rozsahu na stupni armády plánovat 2–4 dny.

Cvičící štáb armády po obdržení směrnic a nařízení frontu zahájil práci s vědomím, že stanovený úkol vyžaduje specifický přístup k přijetí zámyslu velitele armády. V prvním pořadí proto byla řešena otázka překrytí státní hranice silami a prostředky, které měla armáda okamžitě k dispozici. Dále byl přijat zámysl, který vyjadřoval možné variantní způsoby použití sil a prostředků po jejich postupném doplnění a zmobilizování.

Po operační orientaci zahájil štáb armády přípravu podkladů pro rozhodnutí velitele. Tato činnost byla usměrněna jasně formulovanými operačními úkoly, které bude zapotřebí postupně řešit, a to do a se zahájením agrese, do splnění bližšího a dalšího úkolu armády.

V tomto období činnosti byla uplatňována široká a konkrétní součinnost uvnitř štábu, vzájemně ujasňovány společné problémy, kalkulace a propočty. Ze střediska velení byly postupně vydávány další potřebné informace pro práci, které vznikly hlubším ujasněním úkolu, zhodnocením situace (nepřítele i vlastních vojsk) s cílem, aby podklady pro rozhodnutí jednotlivých náčelníků druhů vojsk, speciálních vojsk a týlu byly co nejkonkrétnější a obsahovaly optimální návrhy na jejich použití v plánované operaci.

Některé poznatky z 1. období cvičení

— při hodnocení situace nepřítele, jeho předpokládaného zámyslu použití sil a prostředků je správné uvažovat s různými možnými variantami v závislosti na možné vzniklé operační situaci; to vyžaduje vědeckou předvídatost založenou na hlubokých znalostech jeho nejnovějších názorů na zahájení a vedení ozbrojeného střetu,

— kalkulace, propočty časových možností přeskupení vojsk k zaujetí operační sestavy (buď z míst stálé dislokace, nebo z prostorů soustředění po bojovém poplachu) musí být plně v souladu s postupným nárůstem bojové pohotovosti; grafikon přeskupení vojsk je nutné sladit prostorově a časově s činností všech prvků operační sestavy armády; v této činnosti se plně prokázal organizátorské schopnosti náčelníka štábu, náčelníka operačního od-

dělení a úroveň připravenosti plánovací skupiny operačního oddělení, které je hlavním vykonavatelem této jedné z nejdůležitějších a nejnáročnějších činností štábu armády v 1. období,

— při řešení použití výsadečného úderního praporu je zapotřebí jasně stanovit cíl jeho použití a z toho vyplývající úkoly, které musí být plně v souladu s jeho možnostmi, i jeho všestranné zabezpečení; jak potvrzují zkušenosti ze cvičení, výsadečkový úderní prapor je vzhledem ke svým bojovým možnostem schopen při vedení útočné bojové činnosti ovládnout a zničit (vyřadit) 1–2 objekty, které brání nepřátelská rota, a bránit úsek široký 3–5 km a hluboký 3 km,

— z použití operační manévrovací skupiny armády jsou již několikaleté poznatky i zkušenosti z operačních cvičení; přesto se ukazují některé nejistoty při přijímání rozhodnutí o směru, době jejího zasazení a stanovení úkolů, které má po zasazení plnit; OMS by měla být zasazována do sražení na směru největšího úspěchu vlastních vojsk, po zničení hlavních sil a překonání souvislé obrany svazků prvního sledu armádních sborů nepřítele a do vzniklých mezer v jeho sestavě; přitom však vycházet z jejich možností a specifiky vedení bojové činnosti prvky její bojové sestavy (kalkulace a propočty dokazují, že ke zničení, vyřazení jedné baterie Pershing-2 je nutné vyslat přepadový odřad v síle zesíleného praporu až pluku),

— při řešení organizace průzkumného úderního kompletu a otázek velení tomuto prvku operační sestavy armády jsme získali určité poznatky, které byly plně využity pro vojenskovedeckou konferenci; dospěli jsme k závěru, že vyčleňování jeho jednotlivých částí z vojsk armády v přípravném období operace je příliš složité a málo efektivní; s tím úzce souvisí i otázka velení.

Některé poznatky z 2. období cvičení

V druhém období bylo procvičována přijetí zámyslu i rozhodnutí velitele armády k rozvíjení útočné operace a organizace součinnosti v terénu k zasazení operační manévrovací skupiny armády do sražení.

Situace na frontě si vyžadovala od cvičících její důkladnou a všestrannou analýzu, přípravu značného množství propočtů a kalkulací.

Štáb v tomto období řešil zabezpečení přesunu a zasazení OMS i druhého sledu armády, násilný přechod široké vodní překážky v součinnosti s výsadečkovou úderní brigádou, zabránění útoku nepří-

tele na směru jeho hlavního úderu a v součinnosti se sousední armádou vytvoření podmínek pro obklíčení a postupné ničení jeho hlavního uskupení.

Vymezení hlavních operačních úkolů přispělo k jednotnému pochopení a přístupu štábu k jejich realizaci, což se plně projevilo v jednotlivých stručných, jasných a zdůvodněných podkladech a návrzích odborných náčelníků.

Přijaté rozhodnutí velitele armády bylo reálné, stanovené úkoly svazkům odpo-

vídaly jejich možnostem a dané situaci.

K efektivní práci štábu přispělo plné využití výpočetní techniky. V průběhu 2. období cvičení bylo připraveno celkem 228 vypočtů, z toho 181 pro VS, 31 pro TVS a 16 pro cvičící operační skupinu OMS armády.

Organizace součinnosti v terénu k zabezpečení zasazení OMS splnila svůj cíl a přispěla k vyřešení všech otázek jejího všestranného zabezpečení.

Na VŠC jsme získali určité poznatky a zkušenosti při řešení přípravy a plánování soudobých prvních armádních operací. Tyto poznatky byly plně uplatněny při VŠC na mapách s posluchači posledních ročníků postgraduálního studia, ke zkvalitnění úrovně učebních fondů kateder, jakož i zvýšení teoretické úrovně příslušníků velitelsko-pedagogického sboru VA AZ. Na cvičení byly taktéž sledovány otázky zjednodušení dokumentace na operačním stupni, které jsou obsahem vědeckovýzkumného úkolu řešeného na VA AZ.